Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Erikoissuunnittelija Markku Mikkola-Roos
Luontoratkaisut, Lajit

7.4.2025

SYKE/2025/750

Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Viite: Ympäristövaliokunta torstai 10.04.2025 klo 10.00 / E 11/2025 vp /Asiantuntijapyyntö

Asia: **E 11/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje; Lintudirektiivin tarkistaminen valkoposkihanhen ja merimetson suojelun osalta; ennakkovaikuttaminen**

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Liiteasiakirja/Documents/EDK-2025-AK-12310.pdf

Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijalausunto

Suomen ympäristökeskus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta Eduskunnan ympäristövaliokunnalle.

Maassamme esiintyvät valkoposkihanhet (*Branta leucopsis*) ovat joko Suomen kautta läpimuuttavia, arktisella alueella pesiviä lintuja tai eteläisessä Suomessa pesiviä lintuja. Suomessa pesimätön valkoposkihanhikanta on noin 1,4 miljoonaa yksilöä. Tämä läpimuuttava kanta on ollut viime vuosina vakaa. Suomen oma pesimäkanta on 27 000 yksilöä ja se on kasvanut 12 % vuosina 2014–2024. Eteläisessä Suomessa, pääosin meren rannikolla pesivä valkoposkihanhikanta ei aiheuta perusmuistiossa esitettyjä viljelyvahinkoja. Merkittäviä viljelyvahinkoja aiheuttaa Suomen kautta muuttava kanta, joka pysähtyy muuttomatkalla Suomen kaakkoisosiin keväällä ja syksyllä. Useiden miljoonien eurojen vahingot aiheutuvat nimenomaan keväisin.

Merimetson osalta Suomessa tavataan sekä meillä pesivää kantaa että keväällä ja syksyllä läpimuuttavaa kantaa. Suomessa pesivän merimetson alalajin (*Phalacrocorax carbo sinensis*) kanta on runsastunut yhtäjaksoisesti vuodesta 1996. Nykyisen parimäärän arvioidaan olevan yli 30 000 yksilöä. Vuodesta 2020 lähtien merimetso on pesinyt paikoin myös sisämaassa. Ennen merimetsojen syysmuuton alkua heinäkuussa merimetsopopulaation suuruusluokan Suomen merialueilla voidaan arvioida olevan yhteensä runsaat 120 000 yksilöä. Merimetsokanta aiheuttaa vahinkoja kalataloudelle paikallisesti.

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Perusmuistiossa Suomi ehdottaa, että Bernin sopimusta valkoposkihanhen osalta muutetaan siten, että laji poistetaan sen liitteestä II (täysin rauhoitetut eläinlajit) ja sen jälkeen laji siirrettäisiin lintudirektiivin liitteeseen II/B eli liitteeseen, jossa lajien metsästys on sallittua niissä jäsenvaltioissa, joista on siinä maininta ja poistettaisiin samalla liitteestä I (lajille perustettava Natura -alueita). Lintudirektiivin liitteeseen II/B lisättäisiin myös merimetso.

Valkoposkihanhi ja merimetso ovat luokiteltu Suomessa elinvoimaisiksi (Least Concern, LC) vuoden 2019 kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) uhanalaisuusarvioinnissa. Molempien lajien kannat ovat EU:n alueelle suotuisalla suojelutasolla.

Suomen ympäristökeskus katsoo, että valkoposkihanhi voidaan lajin suojelutasoa vaarantamatta poistaa Bernin sopimuksen liitteestä II ja molemmat lajit voidaan siirtää lintudirektiivin liitteeseen II/B. Lajien siirtäminen riistalajeiksi mahdollistaisi niiden kantojen sääntelyn metsästyksen avulla.

Mahdollisen riistalajeiksi siirron jälkeen tulisi huomioida seuraavat asiat:

1. Keväällä lintujen pesimäaikaan poikkeusluvilla tapahtuvaa valkoposkihanhien metsästystä ei tule sallia. Luonnonvarakeskuksen (Luke) tutkimustulosten mukaan vastaava häirintävaikutus voidaan toteuttaa paukkupatruunoilla.
2. Suomessa pesivä valkoposkihanhikanta aiheuttaa paikallisia haittoja lähinnä kaupungeissa eikä niiden torjuminen ole mahdollista metsästyksen avulla. Suomessa pesivän valkoposkihanhikannan kohdalla on lupaviranomaisen kyettävä arvioimaan, tarvitaanko vahingoittamattomaan karkottamiseen poikkeuslupaa ja miten mahdollinen karkottaminen toiselle alueelle onnistuu.
3. Luken tutkimusten perusteella ei ole näyttöä siitä, että merimetso vaikuttaisi merkittävästi kalojen kutu- ja poikastuotantoon. Näin ollen merimetson vaikutukset kutu- ja poikastuotantoon eivät ole riittävä yleinen peruste lintujen pesimäaikaisille poikkeusluville. Lisäksi tulee huomata, että nykyinen tietopohja kalojen kutualueista on riittämätön. Poikkeuslupien edellytyksenä tulee kutualueiden kohdalla olla Luken asiantuntijalausunto.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet erikoissuunnittelija Markku Mikkola-Roos, erikoistutkija Kim Jaatinen, tutkija Aili Jukarainen, kehittämispäällikkö Minna Pekkonen ja ryhmäpäällikkö Päivi Sirkiä

Jakelu: YmV@eduskunta.fi
Kopio: kirjaamo@syke.fi

Suomen ympäristökeskus | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute
Latokartanonkaari 11 | 00790 Helsinki | FINLAND
+358 295 251 000 | mailto: kirjaamo@syke.fi | Y-tunnus 0996189-5 | **syke.fi**